

สภาวะการณ์ แรงงานไทย ปี 2561

โดย ดร.ธนิต โสรัตน์

สภาองค์การนายจ้างผู้ประกอบการ
การค้าและอุตสาหกรรมไทย
วันที่ 26 ธันวาคม 2561

สภาวการณ์แรงงานไทยปี 2561

ภายใต้บริบทความผันผวนของเศรษฐกิจ

โดย ดร.ธนิต โสรัตน์

สภาองค์การนายจ้างผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรมไทย

วันที่ 26 ธันวาคม 2561

แรงงานไทยภายใต้เศรษฐกิจปี 2562

จำนวนกำลังแรงงานไทยไตรมาส 3 ปี 2561 มีจำนวน 38.7 ล้านคนอัตราการว่างงานร้อยละ 1.0 เป็นอัตราต่ำสุดในรอบ 2 ปี จำนวนแรงงานที่เพิ่มขึ้นอยู่ในภาคเกษตรเทียบกับช่วงเดียวกันในปีที่แล้ว เพิ่มขึ้น 2.1 แสนคนคิดเป็นร้อยละ 1.7 ขณะที่แรงงานภาคอุตสาหกรรมจำนวนเพิ่มขึ้นในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน ส่วนภาคบริการอื่นๆจำนวนแรงงานค่อนข้างคงที่ โดยมีจำนวนผู้ว่างงานประมาณ 4 แสนคนลดลงจากปีที่แล้วซึ่งระดับอุดมศึกษายังมีการว่างงานที่ร้อยละ 2.1 สูงกว่าการศึกษาระดับอื่นๆ ทั้งนี้จำนวนแรงงานของประเทศทำงานอยู่ในภาคเอกชนจำนวนประมาณ 21,005,067 ล้านคน อยู่ในสถานประกอบการที่จดทะเบียนนิติบุคคลประมาณ 6.912 แสนกิจการและไม่จดทะเบียนนิติบุคคล 6.780 แสนราย กิจการส่วนใหญ่เป็นรายย่อยสัดส่วนร้อยละ 88 กิจการขนาดกลางร้อยละ 9.6 และกิจการขนาดใหญ่ร้อยละ 2.06

เสถียรภาพแรงงานไทยขึ้นอยู่กับเศรษฐกิจซึ่งปี 2562 เป็นปีที่มีความท้าทายทั้งจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกซึ่งมีความผันผวนจากกรณี “TRADE WAR” เกี่ยวข้องกับการกีดกันด้านภาษีซึ่งอาจลุกลามขยายตัวไปยังซัพพลายเชนทั่วโลกและซ้ำเติมจากที่ประธาธิบดีทรัมป์ฯ จะมีการตั้งภาษี “SAFEGUARD TAX” เล่นงานหลายประเทศที่ได้เปรียบทางการค้ากับสหรัฐ อีกทั้งกรณีของเบริกซิทซึ่งอังกฤษยังไม่บรรลุข้อตกลง “ซอฟต์ เบริกซิท” ในการออกจากอียูซึ่งอาจนำไปสู่วิกฤติการค้าระหว่างประเทศ รวมไปถึงวิกฤติทางทหารทั้งของแคบฮอร์นุซและภูมิภาคอื่นๆ คาดการณ์ว่าเศรษฐกิจโลกจะเคลื่อนจากสภาวะอิมตัวเข้าสู่สภาวะชะลอตัวเร็วกว่าที่คาดการณ์ไว้โดยเฉพาะประเทศที่เป็นคู่ค้าส่งออกของไทย เช่น สหรัฐฯ จีน อียู ญี่ปุ่น รวมถึงอาเซียน(5) ซึ่งล้วนมีการปรับตัวเลขจีดีพีลดลง ปัจจัยดังกล่าวจะกระทบต่อตัวเลขการส่งออกซึ่งคาดว่าจะขยายตัวได้ร้อยละ 4.6 ขณะที่ปีที่ผ่านมาขยายตัวเชิงเหรียญสหรัฐได้สูงถึงร้อยละ 7.3 แต่แลกเป็นเงินบาทขยายตัวได้เพียงร้อยละ 1.13 เท่านั้น ในปีนี้คาดว่าเงินบาทจะผันผวนไปในทางแข็งค่ามากที่สุด ในภูมิภาคซึ่งกระทบต่อรายได้ที่เป็นเงินบาทของผู้ส่งออกแต่จะไม่มีผลต่อการจ้างงานอย่างเป็นนัย

ด้านปัจจัยในประเทศเกี่ยวข้องกับรัฐบาลหลังเลือกตั้งจะมีความต่อเนื่องด้านนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจซึ่งปีงบประมาณของรัฐบาลมีถึง 8.0 แสนล้านบาท ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ที่เป็นเมกะโปรเจกต์ ขณะเดียวกันงบประมาณรัฐผ่านโครงการสวัสดิการของรัฐที่คาดว่าจะมีเม็ดเงินประมาณ 8.69 หมื่นล้านบาทยังไม่รวมโครงการบ้านหลังละหนึ่งล้านบาทซึ่งจะก่อให้เกิดการสร้างงานตามมา ประเมินว่าการบริโภคของภาคเอกชนปีนี้จะขยายตัวได้ร้อยละ 4.1 ลดลงจากปีที่ผ่านมาซึ่งเติบโตได้ร้อยละ 4.4 แต่การบริโภคครัวเรือนขยายตัวได้มาจากยอดขายรถยนต์ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงานโดยเฉพาะแรงงานใหม่คือการลงทุนภาคเอกชนจะเติบโตได้ร้อยละ 4.5 จากที่ขยายตัวในปีที่ผ่านมาร้อยละ 3.5 อีกทั้งตัวเลขการลงทุนผ่านบีโอไอ (BOI) ปี 2561 มีมูลค่า 5.02 แสนล้านบาทโดยร้อยละ 61.2 เป็นการลงทุนในเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (อีอีซี) ปัจจัยดังกล่าวมีส่วนทำให้แนวโน้มอัตราเร่งการปรับค่าจ้างอาจไม่หือหาว

ภาพรวมปี 2562 เสถียรภาพการจ้างงานยังคงคล้ายกับปี 2561 สะท้อนจากอัตราว่างงานที่ลดลงแต่ปัจจัยตัวแปรทั้งเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจภายในโดยเฉพาะฐานรากที่ยังซึ่มอาจมีความเสี่ยงต่อการจ้างใหม่ สำหรับข้อกังวลดิสรัปทีฟเทคโนโลยีที่จะเข้ามาแย่งงานมนุษย์ทั้งหุ่นยนต์และอัตโนมัติซึ่งเริ่มทยอยเข้ามาปรับใช้ในภาคบริการผลกระทบที่ชัดเจนอยู่ที่การลดสาขาของธนาคารพาณิชย์ที่มีการทยอยปิดตัวลงอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ธุรกิจอี-คอมเมิร์ซหรือการค้าออนไลน์ผลกระทบที่มีต่อการจ้างงานในคลัสเตอร์ค้าส่งและค้าปลีกอาจเห็นผลที่ชัดเจนใน 2-3 ปีข้างหน้า ภาคอุตสาหกรรมการผลิตซึ่งโรงงานทั่วประเทศมีประมาณ 1.398 แสนกิจการมีการจ้างงานจำนวน 6.2-6.3 ล้านคน ปีที่ผ่านมา (2561) มีสัญญาณการฟื้นตัวที่ชัดเจนดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (MPI) เดือนตุลาคมออกมาเป็นบวกสูงสุดในรอบหลายปี อัตราการใช้กำลังการผลิต (CPU) อยู่ที่ร้อยละ 68-69 ขยายตัวจากปีที่แล้วที่ร้อยละ 63 อีกทั้งตัวเลขการนำเข้าสินค้า 11 เดือน (ม.ค.-พ.ย. 2561) เชิงเงินเหรียญสหรัฐขยายตัวได้ร้อยละ 6.0 และการนำเข้าวัตถุดิบและกึ่งสำเร็จรูปขยายตัวสูงถึงร้อยละ 12.76 ส่งผลให้ภาคยังมีอุปสงค์ความต้องการแรงงานทั้งที่มีทักษะและแรงงานกึ่งไร้ทักษะโดยเฉพาะแรงงานสายเทคนิค อีกทั้งจำนวนคนรุ่นใหม่ไม่ชอบทำงานในอุตสาหกรรม ความต้องการแรงงานจึงยังมีต่อเนื่องถึงแม้จะบางคลัสเตอร์จะมีการนำเทคโนโลยีขั้นสูงเข้ามาใช้แต่เป็นช่วงการเริ่มต้น อีกทั้งวิกฤติ “เทรดวอร์” ระหว่างสหรัฐกับจีนทำให้มีกระแสการลงทุนไหลออกจากจีนเพื่อกระจายความเสี่ยงโดยประเทศไทยเป็นหนึ่งในกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งโครงการอีอีซีถึงแม้ภาพยังไม่ชัดเจนถึงความต้องการแรงงานเชิงปริมาณแต่อย่างน้อยเป็นปัจจัยบวกต่อการจ้างงานในอนาคต

รายละเอียดเกี่ยวกับแรงงานไทยภายใต้บริบทดิสรัปทีฟเทคโนโลยีสามารถดูได้จากภาคผนวก ซึ่ง ดร.ธนิศ ไร่รัตน์ ในฐานะประธานอนุกรรมการจัดทำการศึกษาผลกระทบด้านแรงงานได้เป็นผู้จัดทำนำเสนอต่อพลตำรวจเอกอดุลย์ แสงสิงแก้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน สามารถดาวน์โหลดได้จากคิวอาร์โค้ดหรือ (สนใจรายละเอียดเพิ่มเติมดูได้จากเว็บไซต์ www.tanitsorat.com หรือ www.facebook.com/tanit.sorat)